

Meetme 1.3.1 “Kvalifitseeritud tööjõupakkumise suurendamine” projekti 1.3.0102.09 – 0063
“Eelduste loomine vaimupuudega inimeste efektiivsemaks kaasamiseks tööturul”

JUHENDAMINE PRAKTIKAL JA TÖÖELUS

Täienduskursuse raamõppekava

Koolituse sihtgrupp: Intellektipuudega kutseõppijate tugivõrgustiku liikmed –
praktikajuhendajad ja tööturule asujate juhendajad

Koolitaja: kutseõppeasutus koostöös piirkonna sotsiaalse kaitse tugispetsialistidega

Aeg: koolitus viiakse läbi 1 –3 kuu jooksul enne kutseõppijate praktika algust või enne tööturule siirdumist. Erandjuhul (individuaalõpe) võib koolitus toimuda pikema aja jooksul ja jätkuda ka paralleelselt praktika juhendamisega.

Raamõppekava maht: 40 akadeemilist tundi, millest auditoorne töö moodustab vähemalt 20 tundi (sh loengud ja rühmatöö 15 t. Kutseõppe praktiliste tundide juhendatud vaatlus ja analüüs 5 tundi) iseseisev töö 20 tundi.

Kursuslaste (erandjuhul individuaalõppes 1 kursuslase) õpihuvi ja võimaluste puhul võib teemade süvendatud käsitlemiseks õpiaega pikendada 80 tunnini; kursuslaste vajadustest lähtuvalt saab paindlikult suurendada ka loengute ning rühmatöö mahtu ja vastavalt vähendada iseseisvat tööd; kutseõppe praktiliste tundide juhendatud vaatlusele ja analüüsile võib liita kursuslase aktiivse osalemise kutseõppijate praktilistes tundides õpetaja-juhendaja abilise rollis.

Raamõppekava paindlik rakendamine: Arvestades kursuslaste erinevate õpivajaduste ja nende töökohtade (kokkuleppel tööandjatega) võimalusi koostab koolitaja raamõppekava alusel kursuse õppekava:

- lühendatud või pikendatud ajamahu;
- tervikkursusena või teemamooduliteks jaotatud osakursustena;
- praktilise väljaõppeks vaatluspraktikat või stažeerimise vormi rakendades s.o kursuslase kaasamisega kutseõppijate juhendamisele õpetaja abilise rollis .

Erandjuhul võib koolituse läbi viia ka individuaalõppena praktikajuhendaja töökohal alustades õpet otstarbeka sisuvaliku ja mahuga enne praktika algust ja jätkates töökohapõhise õppe mudeli järgi juba paralleelselt praktikajuhendamisega.

Kursuse lõpetamine: Kursuse lõpetaja saab koolitaja poolt tunnistuse läbitud õpingute sisu, mahu ja iseseisva töö tulemiuse kohta. Kursuse lõpetamise tingimuseks on raamõppekava alusel koolituseks koostatud konkreetse kursuse õppekava läbimine: auditoorse töö arvestus ja iseseisva töö raames täidetud ülesanne. See võib olla CASE alusel täidetud praktikadokumentide näidispakett või kindla CASE töötamise toetamiseks tegevusjuhendite näidised.

Täienduskoolituse õppekava koostajad:

Riina Asumets, Vana-Vigala TTK, tel. (+372) 56 68 1563; e-post: riina@vigalattk.ee

Helgi Nööp, Vana-Vigala TTK, tel. (+372) 56 93 9082; e-post: helgi@vigalattk.ee

Helma Täht, Päevakeskus Käo, tel. (+372) 55 60 2746; e-post: helma.taht@gmail.com

Täienduskoolituse eesmärk ja tulemused

Koolituse eesmärk

Koolitusega taotletakse, et kursuse läbinu väärtustaks puuetega inimeste sh intellektipuudega inimeste põhiõigusi ja oleks motiveeritud kaasa aitama humanistliku mõtteviisi tegelikkuses rakendamisele oma töökohas (ettevõttes, asutuses); orienteeruks vastavas õigusruumis ja valdaks intellektipuudega inimeste töösse kaasamise olulisemaid praktilisi võtteid.

Koolituse tulemused

Kursuse läbinu

- orienteerub puuetega inimeste põhiõiguste tagamise olemuses;
- orienteerub hoolekande õigusaktides võrdsete võimaluste parimaks võimalikuks tagamiseks tööealistele intellektipuudega inimestele;
- tunneb info leidmise võimalusi õigusaktide kaudu;
- orienteerub tugisüsteemis ja tugivõrgustiku töö põhimõtetes, on valmis koostööks tugispetsialistidega;
- teab intellektipuude olemuse põhijooni ja puudest tulenevaid erivajadusi õppimisel, toetatud töötamisel, suhtlemisel juhendajaga ja kolleegidega töökeskkonnas;
- tunneb intellektipuudega inimese tööalase arengu toetamiseks kohandatud praktika-alast dokumentatsiooni ja suudab seda asjakohaselt täita;
- oskab intellektipuudega inimest kaasata koos töötamisse, toetada juhendatavat matkimismeetodi ja tööülesande struktureerimise abil;
- oskab osutada abi mõtlemise, mälu ja tähelepanu takistuste vähendamise kaudu;
- oskab praktiliselt rakendada kogemusõppe tööviisi töö käigus õppimiseks;
- oskab koostada tööülesannete täitmiseks visandlikke visualiseeritud tööjuhendeid
- oskab kasutada algaja töötegija arengu suunamiseks kujundava protsessihindamise olulisemaid võtteid.

Auditoorne töö teemad

Teemad on esitatud suurtähtede kirjas, teema struktuur olulisemate mõistete ja alateemade osutusena on esitatud väiketähtedega kirjas. Viimaste käsitus ei eelda omaette pikemat õpiaega, vaid sisu avamist ja allikate juurde suunamist tervikteema raames.

PÕHIÕIGUS HARIDUSELE ja TÖÖLE, SELLE TAGAMINE HARIDUS- JA SOTSIAALSÜSTEEMI ÕIGUSAKTIDES. Sotsiaalhoolekanne ja hoolekande toetavad meetmed sh töötamise toetamise teenus. Sotsiaalkindlustus. Rehabilitatsioon. Kutserehabilitatsioon. Tugisüsteemid ja tugivõrgustikud (*ülevaatlik käsitus ja juhatamine allikate juurde*).

INTELLEKTIPUUE. Puue vs haigus. Intellektipuude olemuslikud jooned (*ülevaatlik käsitus ja juhatamine allikate juurde*).

PUUDEST TINGITUD ERIVAJADUSED suhtlemisel, sotsiaalsete pädevuste ja tööoskuste õppimisel, võimetekohasel töötamisel.

SOTSIAALNE SUHE ja VASTASTIKMÕJU juhendaja ja juhendatava intellektipuudega inimese koostöö (koos töö tegemise) tingimustes. Eripära arvestamine info vahetamisel, juhendamisel.

KEEL ja KÕNE. Kõne mõistmist toetavad võtted. Selge keel e ARE. Selgekeelne suhtlemine. Selge keel kirjalikes tegevus- ja tööjuhendites. Dokumentide tekstide selge keelne esitus (vt praktikaleping, individuaalne praktikaplaan, praktikapäevik, töökoja ohutusnõuded, kodukorra eeskirjad jmt). Kõne visualiseerimine: pildikeel, lihtsustatud viiped, kehakeel.

SOTSIAALSE SUHTE TOETAMINE kollektiivis töötamiseks. Kollektiivi ettevalmistamine toetavaks suhtumiseks ja mõistlikuks suhtlemiseks.

KOOLIST TÖÖKESKKONDA ÜLEMINEKU TOETAMINE DOKUMENTIDE KAUDU. Kooli lõpetaja individuaalne üleminekuplaan ja lõputunnistus. Dokumendisõnumi toetav sõnastus ja väljenduslaad. Praktikadokumentide täitmine tagasiside andmiseks ja hindamiseks.

ERIALA ÕPPEKAVA, INDIVIDUAALNE ÕPPEKAVA, INDIVIDUAALNE PRAKTIKAPLAAN. Võimetekohased tööülesanded, abi vajadus ja iseloom, töökohta kohandamise võimalused, abivahendid.

PRAKTIKA kui KOGEMUSÕPE. Intellektipuudega inimese kaasamine töö kavandamisel, tööülesande täitmisel, töö protsessi ja selle tulemuse analüüsil ning hindamisel.

TERVISE- ja OHUTUS- ning KÄITUMISKRIISIDE ennetamine või ületamine. Individuaalne lähenemine. “Sotsiaalse loo” meetodi rakendamine sotsiaalselt aktsepteeritava käitumise toetamiseks.

Kutseõppe praktiliste tundide vaatlus ja analüüs

Vaatlus ja analüüs viiakse läbi rühmatööna. Vaatlusrühmad komplekteeritakse vastavalt praktikabaasi juhendajate töospetsiifikale, arvestades ka tulevaste praktikantide individuaalseid praktikaülesandeid.

Vaatlus hõlmab kutseõppijate poolse tööülesande täitmist tervikuna:

- alustades töö kavandamisest ja töökoha organiseerimisest s.o sobivate vahendite ja materjalide valmispanekust;
- seejärel toetatud (juhendatud, vajadusel abistatud) tööprotsessi;
- töökoha korrasoleku saavutamist peale töö lõpetamist;
- kujundav hindamine õppijate osalusel.

Vaadeldud kutseõppe praktiliste tundide analüüs toob veelkord esile tulemusliku juhendamise põhilised oskusvõtted.

Rühmatööna toimuva praktiliste tundide vaatluse võib asendada kursuslase individuaalõppe vormis toimuva stažeerimisega s.o kursuslase kaasamisega kutseõppijate juhendamisele õpetaja abilise rollis. Ajamaht vastab kursuse õppekavale. Stažeerimine hõlmab kutseõppijate poolse tööülesande täitmist tervikuna (vt eestpoolt Vaatlus hõlmab...). Stažeerimine lõpeb analüüsiga, mis toob veel kord esile tulemusliku juhendamise põhilised oskusvõtted.

Iseseisev töö

Tutvumine oluliste õigusaktidega intellektipuudega inimese vajadustele ja võimalustele vastava tööellu kaasamise tagamiseks.

I võimalus: tutvumine näidis-CASE põhise praktikadokumentide paketiga”. Näidise eeskujul täidab kursuslane praktikadokumentide plankettidel omapoolse osa ühe õpilase kohta, keda jälgis kutseõppe praktilistes tundides.

II võimalus: tutvumine näidis-CASE põhise kutseõppe lõpetaja tunnistuse ja “individuaalse üleminekuplaaniga” ja saadud info põhjal koostab kursuslane tööleasuja juhendamiseks ja töötamise toetamise tegevusjuhendite paketi.